

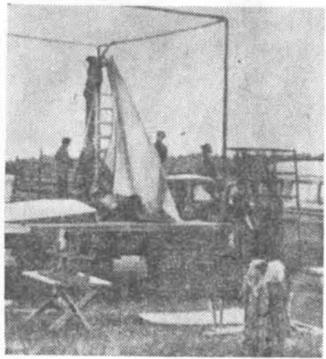
ПРЭМ'ЕРА Ў КАЛГАСЕ

ЧАС ЛЕТНІХ гастролей у тэатры... Час новых сустрэч з глядачом, перад якім іншы раз калектывы выступаюць першы раз. Вядома, што кожная таякая п'езадка хваляе і непаконны тэатр. А як на новым месцы прайдуць гастролі, як сустрача глядацкі спектаклі, у якіх укладзена столькі працы, пошукі, гарніна душы.

І вельмі прыемна, што калектыв Брэсцкага драматычнага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі паставіў да выступленняў перад сельскім глядачом надзвычай сур'ёзна. У гастрольную п'езадку выехалі ўся трыпа тэатра. Тут і старэйшая актрыса тэатра, заслужаная артыстка рэспублікі А. Асторына, і заслужаны артыст БССР Т. Заранок, М. Абрамаў, С. Юркевіч, А. Логінаў і моладзь — М. Сакалова, А. Маліноўскі...

нага тэатра... — Падумаўшы, яна дадае: — І забываеш і на свае гадзі, і на хвабромі...

Брэсцкі тэатр толькі, нядаўна прыехаў з гастролей у Львов. У гэтым вялікім украінскім горадзе беларускія акцёры заслужылі любоў і павагу. Адначасова з выступленьнямі перад львовіцкім глядачом яны рыхтаваліся да гастролей па раёнах вобласці. Калектыв тэатра аб'явіўся ў гонар XXII з'езда партыі

На Узгорку на Украіне вёскі пачалі майстраваць сцэну. Тут жа адрозьнілі і першыя глядачы.

паказаш у раённых цэнтрах і калгасах да 90 спектакляў. Вырашылі стварыць тры бригады, маючы на ўвазе пасылаць іх у далёкія раёны вобласці. Адна група акцёраў са спектаклем «Кухарка» пабывала ўжо ў Давыд-Гарадку, Сталіне, будзе абскураваць Луцкім, Драгічынам, Камінецкі раёнамі. Другая група выехала са спектаклем «Заводскія хлопцы». Яе зона дзейнасьці — Ганцавіцкі, Ляхавіцкі, Гарадзішчанскі, Баранавіцкі, Івацэвіцкі і Бярозаўскі раёны.

Вельмі хачелася калектыву падрыхтаваць новы спектакль спецыяльна для сельскага глядача. Выбраві п'есу ўкраінскага драматурга А. Каламііна «Фараоны».

Паставіць не было нялёгка — не хапала акцёраў. Былі кабіляваныя ўсе «внутраныя рэзервы», узялі людзей нават з далёкіх раёнаў. Магчыма, гэта крыху і адбілася на ансамблевай спецыфіцы. Але ж такая мера была прадумана добрым наданнем — паказаць прэм'еру ў калгасе. Гэты спектакль убачылі глядачы Лагішынскага, Пінскага, Іванаўскага, Пружанскага і Ружанскага раёнаў.

Есь у Лагішынскім раёне калгас «Расія». Тут і вырашылі паставіць першы спектакль. Мяс-

цінку выбраві падушную — невядлікі ўзгорак на ўскраіну вёскі Крагалевічы.

Спектакль павінен быў пачаць у дзесяць гадзін вечара. Затрымаўся на якую паўгадзіну: трэба ж было пачакаць, пакуль управыцца даяркі на фермах, пакуль і з іншых бригад прыедуць у Крагалевічы. І вось машына за машынай пад'язджаюць калгаснікі з Целяхань, з Глінішч... Многія прыехалі на матэрыялах, веласіпэдах. Ажыла, загаманіла цыкая вёска Крагалевічы.

Знайсціся некалькі хлопчачкоў, якія па сваёй ініцыятыве зрабілі спробу падлічыць, колькі ж калгаснікаў прыйшло паглядзець спектакль «Фараоны». Каля тысячы! Не кожны раз тэатр збірае такую шматлікую аўдыторыю, а галоўнае, такую ўдзячную, спагадлівую.

Прыйшлі паглядзець спектакль і старэй і моладзь. Пайшла з хаты калгасніца Аўдошча Крыўко, а за ёю і 89-гадовая маці. І ёй жа, старой, хочацца паглядзець, якія артысты ў калгасе прыехалі. Яна ж ніколі не бачыла сцэнаўданага тэатра. Ну а дзеці, яны заўсёды і ўсюды першымі паспешваюць. Яшчэ толькі прыехала машына і толькі-толькі пачалі рабіць сцэну, а яны ўжо тут як тут. Адрозьнілі і першыя глядачы, на якую «галерку» зазвалі п'езадковы Міша Шаўчук і трэцякласнік Юлія Гаўрусевіч.

П'еса «Фараоны» расказвае аб жыцці калгаснай вёскі. У ёй многа добрага гумару, на які так чужыя аджакіцы да глядац. Драматург А. Каламііна трапіла высмейвае тых крываўнікоў калгаса, якія нячула стварыцца да людзей, іх надзённых патраб, да агульным поспехамі не бачылі, недахопаў і ўрэнце толькі тармаваюць развіццё арцельнага гаспадаркі. Замест таго, каб скажам, сур'ёзна заняцца пытаннямі механізацыі працэсаў працаў на фермах, дабівацца бездакорнай работы калгаснай тэхнікі, якія гора-кравілікі л'юстравалі. Ад той гарэлі і ў сям'і няма ладу-кладу, і справы калгасныя занябдаюць. І вось калгасны генералітэты ў асобе Міколы Тарана (арт. С. Юркевіч), бригадзіра Анісіма (арт. М. Абрамаў), загадніка птушкафермы Аверкі (арт. А. Логінаў), бухгалтэра Арыстарха (арт. А. Вяткошкі), падыміўшы так, што ледзь толькі трымаюць, мараш пра той час, каб «бабы ўсю тэхніку калгасную замяніць. Гэты будзе жыццё: ні табе амартызацыі, ні капіталіста рамонту. Вось што значыць бабы», — філасофствае Мікола.

З гэтымі лямікамі Таран сустрачае. І сціпа небарку страшнін сон. Нібыта прыехаў у калгас крэспандзіт, дазнае пра ўсё, што робіцца тут. Камандаванне калгасам перайшоў у рукі баб. Яны цяпер — уся ўлада. Насталі чорныя дні для мужчын. Бедаля Мікола Таран да таго запарыўся, што ледзь паспявае управыцца з хатнімі справамі. Яго жонка Адарка (арт. Т. Заранок) наказала, каб на спяванне зварнуў куцелі, на абед борщ і кашу, каб накарміў куранат, тусей і чакан, гадаў карову, дагледзеў дзяцей, які яшчэ імат чаго іншага загадала зрабіць баба. І пачынаў не халае пералічыць усе паказкі. Пасцірабуй тут, управыцца, ды яшчэ ў калгас на працу схады абавязкова.

Глядаць шчыра смеюцца з новаспечаных гаспадынь. Спраўдзілі шмат камічнага, вясёлага і да сціпнага ў тым, як Мікола-Юркевіч пячэ хлеб і пірагі, які дэгладэе птушкі. І артыст умела ўсё гэта даючы да глядача.

— Вось калі трапіў у перат, ні ўпад ні ўперат, — гаворыць смеючыся калгасніца Марыя Мілеўская.

— Ой жа ж добра, цяпер усё

мужчыны пераканваюцца, як гэта лёгка бабам завяжыцца ў хаце і яшчэ на полі прапанаваць.

Што датычыць пастуха калгаса «Расія» Міколы Халадоўніча, дык ён ва ўсім спачуваў даярку Анісіму на сцэне. І нават быў такі момант, калі Мікола на ўвесь голас сказаў: «А які ж ты недарэка, Анісіма! Хіба ж так ходзіць і каровак!» Хто-хто, а Халадоўніч добра ведае, як трэба даглядаць жывёлу, каб яна і нядавала добра і малака больш давала. Увесь цяпер у іх калгасе як павялічылі надой малака. А ўсё яго, Мікола, старанне, яго клопаты.

Тым часам дзейне разгортваецца на далей. Колькі шырага спачування ў глядац выклікаў Аверка, ролю якога так хораша выканаў артыст А. Логінаў. Нельга прамінуць і сцянара Арыстарха, і калгасніка Карця. Артысты Ул. Арыстарх і А. Вяткошкі знайсці сваім героям патрэбныя фарбы для выяўлення іх характараў.

Ну, а жанчыны, што робяць яны ў калгасе, чым заняты, якія ў іх клопаты? Адарка (жонка Міколы), Ульяна (жонка Анісіма), Ганна адрозьніваюць сарыментальна і ва ўсім сталі пераймаць вопат мужчын. Яны пачалі піць гарэлку, а справы калгаса занябдаюць. І тут трэба сказаць шчырае слова захаплення пра выканаўцаў дзіюх ролей — старшын калгаса А. Асторына і Адаркі — Т. Заранок. Невядлікая роля ў п'есе старшын калгаса. Яна з'яўляецца, і трэба валодаць вялікім талентам, каб так запамінальна праявіць пасяджэнне праўлення, на якім сумленныя працаўнікі выкрываліся калгасным аб'якоў. Асторына гаворыць толькі адной рэплікай: «Адліжымае ад пастуленга

У зборніку Хведара Жычкі «Стой на вачце, сэрца», першай пазытыўнай кніжцы аўтара, сабраны вершы, якія ствараліся на працягу пяцінаціці год. Успаміны дзяціштва, замілаваныя роднымі краёвамі, служба ў арміі і матароскі будні, працоўны герцаім нашага народа і любоў да Айчыны — усё гэта знайшло адлюстраванне ў творчасці маладога паэта, які быў складаным пачатковую графію аўтара і яго аднагодкаў. Мусіць, таму, што ў зборніку змешчаны творы, напісаныя за такі вялікі перыяд, у цэлым кніжка выглядае вельмі стракатай з мастацкага боку.

Есь тут творы, якія сведчаць аб п'езытэ сталеці пазытыўнай думкі аўтара, добрым валоданні формай. І побач, пад адной вокладкай, — слабыя, прыблытныя, часам проста бездапаможныя практыкаванні.

Для Хв. Жычкі характэрныя вершы-роздумы аб жыцці, аб маральнай годнасці чалавека. Пазітывішчэныя, такі верш «Стой на вачце, сэрца», «Спадчына», «Дзякуй», «Завушы ў дарожку», «У вершы «Спадчына» пазітывішчэныя мужыны, вясёлы і вынаходлівы характар свайго народа — воіна і працаўніка, які «біў сусветныя рэкорды, а быў паклонаў не прымы». І ён ганарыцца, што атрымаў у спадчыну такі характар.

Есь у зборніку добрыя вершы-успаміны, у якіх аўтар расказвае пра непаўторнае гісторыю свайго народа («Бялынічы», «Чарнічы»), напісаны ў форме «народных паданняў» вершы-дэлегаты («Сёстры», «Закаханыя кавалы»), ёсць небагатыя вершы пра каханне. Тыя вершы, у якіх малады паэт ідзе ад канкрэтных жыццёвых назіранняў, знаходзіць яркую дэталю, што ён гаворыць, выклікаюць шырака пачуцці. Але іх, на жаль, небагата ў кніжцы.

Задужа многа ў зборніку вершы-паэмы, народнага паэтычнага крынішамі. Колькі разоў ужо чыталі мы і пра камандзіра, што «першы комплекс фіззарядкі, як шнэль круціць, у скатку паказваў...»; і пра вясенніцапагоду дзюшчы — гераіно працы, якую нявыпракці адмыслова фотарэпартыры; і пра сустрачку з роднымі мясцінамі. Звяртаюцца зноў да

На зялёнай галерцы...

пытання. Але якая багатая палітра фарбаў у артысты, які праразку гучыць гэтыя словы адрэтата бюракрата.

Перамагчы шырыя працяглыя рукі, перамагчы тыя, хто сумленна працуе, хто на-спраўдзінаму дбае пра дарабыт калгаснікаў, пра арцельную гаспадарку. Такі фінал спектакля.

ЗНОУ ШУМЦА ў «зале», зноў смех і жарты. Ужо дастаеца сваім антымеханікам сваім аб'якоўкам. Задэваленыя накідаюць калгаснікі спектакль. Маладая калгасніца, якая нядаўна скончыла сярэднюю школу, Ганна Шыла выказала пажаданне ўсім:

— Часей прыязджайце да нас, тэатрысты артысты! Да хаткі сустрачы.

Спектакль «Фараоны» тэатр паказваў і ў Целяхань, і ў Лагішчыне... А далей зноў на машыны, зноў новыя сустрэчы з сельскім глядачом.

Я. ДАНСЯК, спэц. крэспандзінт «Піратуры і мастацтва», Лагішынскі раён.

Ім. відаць, спадабаўся спектакль.

Фота Р. МЕРСАНА.

НЕПАЎТОРНАЕ ЗНАЙСЦІ НЯЛЁГКА

У зборніку Хведара Жычкі «Стой на вачце, сэрца», першай пазытыўнай кніжцы аўтара, сабраны вершы, якія ствараліся на працягу пяцінаціці год. Успаміны дзяціштва, замілаваныя роднымі краёвамі, служба ў арміі і матароскі будні, працоўны герцаім нашага народа і любоў да Айчыны — усё гэта знайшло адлюстраванне ў творчасці маладога паэта, які быў складаным пачатковую графію аўтара і яго аднагодкаў. Мусіць, таму, што ў зборніку змешчаны творы, напісаныя за такі вялікі перыяд, у цэлым кніжка выглядае вельмі стракатай з мастацкага боку.

Есь тут творы, якія сведчаць аб п'езытэ сталеці пазытыўнай думкі аўтара, добрым валоданні формай. І побач, пад адной вокладкай, — слабыя, прыблытныя, часам проста бездапаможныя практыкаванні.

Для Хв. Жычкі характэрныя вершы-роздумы аб жыцці, аб маральнай годнасці чалавека. Пазітывішчэныя, такі верш «Стой на вачце, сэрца», «Спадчына», «Дзякуй», «Завушы ў дарожку», «У вершы «Спадчына» пазітывішчэныя мужыны, вясёлы і вынаходлівы характар свайго народа — воіна і працаўніка, які «біў сусветныя рэкорды, а быў паклонаў не прымы». І ён ганарыцца, што атрымаў у спадчыну такі характар.

Есь у зборніку добрыя вершы-успаміны, у якіх аўтар расказвае пра непаўторнае гісторыю свайго народа («Бялынічы», «Чарнічы»), напісаны ў форме «народных паданняў» вершы-дэлегаты («Сёстры», «Закаханыя кавалы»), ёсць небагатыя вершы пра каханне. Тыя вершы, у якіх малады паэт ідзе ад канкрэтных жыццёвых назіранняў, знаходзіць яркую дэталю, што ён гаворыць, выклікаюць шырака пачуцці. Але іх, на жаль, небагата ў кніжцы.

Задужа многа ў зборніку вершы-паэмы, народнага паэтычнага крынішамі. Колькі разоў ужо чыталі мы і пра камандзіра, што «першы комплекс фіззарядкі, як шнэль круціць, у скатку паказваў...»; і пра вясенніцапагоду дзюшчы — гераіно працы, якую нявыпракці адмыслова фотарэпартыры; і пра сустрачку з роднымі мясцінамі. Звяртаюцца зноў да

гэтых тэм у вершах «Першаму камандзіру», «Герой працы», «Сцяшы Палець», «Сухар», пазітывішчэныя казкавыя новага, свайго. Амаць не знойдзеш тут трапіна ўгледжанай жыццёвай дэталі, яркага параўнання, свежароскія слова, якое б спыніла ўвагу, урэзалася ў памяць. Няўменне выкарыстоўваць у творчасці жыццёвы вопыт, канкрэтыя назіранні дзігне за сабой не толькі беднасць выяўленчых сродкаў, але і тэматывішчэ абстрактнага.

Часам пазітывішчэныя п'езадка пазытыўнага выяўлення іма, ідзе па ладзішчэны шляху, аб'явацца на эклярышчы, асабліва там, дзе тэма нарадзілася не як вынік глыбокіх пачуццяў самага аўтара або яго жыццёвых назіранняў, а ўзята з кніжных крыніц. Дзеці, нарастаючы, пераступаюць бачкоўскі парог і выходзяць у шырокі свет. Пра гэта піша Хв. Жычка ў вершы «Закон жыцця», які адкрывае зборнік.

Матуля! Прач гэны трыногу, Жыцця зноў ужо таві, Да сонца цыгнучы дубок, І мінучы маладых дарогі.

Усё тут правільна, і з пазям п'яжка не згадзіцца, але няма ў вершы галоўнага — пазітывішчэнага непаўторнага, што прымуся да б стараў іціну загучыць з новай сілай.

Часам пазітывішчэныя вершы да дэталі, і гэта псуе мінучы, нават добры па задуме вершы. Да чаго ж і смачны ён, сухар, Выцеры а п'ютую штаніну, — піша пазітывішчэны «Сухар», і яго хочацца пацалаваць, маці іна рукі, што селі і п'юту-Дзюшчы, што п'юту праці-Каму-небудзь больш прыемна в'есці сухар, а скажам, не талерку вышар, наварыстага круніку. Але навошта гэты самы сухар вышар, а не здрэзаў тут аўтару элементарны густ? Прыблытае тое ж у вершы «Далонь», дзе пазітывішчэны «мазольныя рукі» калгаснай дзюшчы, з захапленнем усаўляе «трэцічныя крывавыя» — ад зямлі, ад чаўа матыкі — мазаці, ад веру — цыпкі, плямы — ад іціны, ад працы несвабода (з) — рабаванне, стражкі — ад тэркі і асцоўкаў, драпіны — ад іціны і іціны. Пазітывішчэныя вершы нябачану эстэтычную мажы і ў іціну не ўдалося паказаць сапраўдную прыгожасць прап'ютных рук, верш загучаў фальшыня, штучна.

Трапілі ў зборнік вершы непаўторнага, дзе думка раттам гудзе дакладна і аб робіць некаваным павароты. Вось верш «Ля кастра» напісаны ў хорашым, імклівым, жыццярэадным рытме. Добра перададзены ў вершы пазітывішчэныя рамантичныя працы, адчуванне не садычкі:

Дай-на, братка, свой ты мне таліро! Нешта плача ў горні п'яжыла, Хлопец! Дай хутчэй мне спой таліро!

Штаму вобем! Рукаміца ў руці! Што мне сцюма, што мне той маро! Я п'яд і мародзіць, рос. Цяпа! І кажуць з плячы — на суні!

Здаецца, усё ясна. Каб пазітывішчэны твораў, твор быў бы адным з лепшых у зборніку. Але Хв. Жычка «ідзе далей»:

Чуеш ты? Я не хачу стараць!

І не стану лі чужых вястор! Я ніколі свае рукі граці!

Тут — нібыта ўжо і папрок хлопчу, які прыйшоў «паграць рукі» лі чужога кастра. Вывад аказваўся непрадзыханым, і таму не аразумела, што хацеў сказаць пазітывішчэны. Такія ж непаўторнага, непрадзыханым кашоўка ў вершы «Дзякуй»:

Рукой маюльняй заробіць Імнуса

У гэтых паданні, За тое, што і лісу не наурса, Матулю, дзякуй!

Якому лісу? Хіба сумленна працаваць — гэта значыць не каршыцца лісу?

Вось такіх і іншых нехайнасцей, на жаль, многа ў зборніку. І тут віна не толькі п'еза, але і рэдактара, які павінен быў больш уважліва аднесціся да першай кніжкі аўтара.

У зборніку змешчана невялікая п'еза «Адмірал Дрозд», у якой пазітывішчэны раскрасіць пазітывішчэныя: «мракоў-бальшійшчы» і галы Вялікай Айчыннай вайны. Малады аўтар і ўдалося дэ-нідзе намацаваць запамінальныя карціны вайны, твор гэты нельга лічыць удалым. Кампазіцыйна п'еза раскрасіла, вобразы тэраў толькі намечаны, а адсутнасць п'езытэ сюжэта не дала магчымасці звязан у адно іцэле асобныя малюнкы. Пра галоўнага героя мы дэдаваем вельмі мала, двух-трох штыроў, вядома, недастаткова, каб паказаць яго як патрабавальнага і чулага камандзіра, смелага падкавода. Спраўдзінага падкавода адмірала пазітывішчэны не ўдалося, як і пазітывішчэны па-спраўдзінаму раскрасіць і тэраў матросу-бальшійшчы.

Было б несправядліва сцвярдзаць, што зборнік Хведара Жычкі надалым некавак. Але ў ім чытаць вершы шыра, Пазітывішчэныя павароты, вась верш «Ля кастра» напісаны ў хорашым, імклівым, жыццярэадным рытме. Добра перададзены ў вершы пазітывішчэныя рамантичныя працы, адчуванне не садычкі:

Дай-на, братка, свой ты мне таліро! Нешта плача ў горні п'яжыла, Хлопец! Дай хутчэй мне спой таліро!

Штаму вобем! Рукаміца ў руці! Што мне сцюма, што мне той маро! Я п'яд і мародзіць, рос. Цяпа! І кажуць з плячы — на суні!

Здаецца, усё ясна. Каб пазітывішчэны твораў, твор быў бы адным з лепшых у зборніку. Але Хв. Жычка «ідзе далей»:

Чуеш ты? Я не хачу стараць!

І не стану лі чужых вястор! Я ніколі свае рукі граці!

Тут — нібыта ўжо і папрок хлопчу, які прыйшоў «паграць рукі» лі чужога кастра. Вывад аказваўся непрадзыханым, і таму не аразумела, што хацеў сказаць пазітывішчэны. Такія ж непаўторнага, непрадзыханым кашоўка ў вершы «Дзякуй»:

Рукой маюльняй заробіць Імнуса

У гэтых паданні, За тое, што і лісу не наурса, Матулю, дзякуй!

Якому лісу? Хіба сумленна працаваць — гэта значыць не каршыцца лісу?

Вось такіх і іншых нехайнасцей, на жаль, многа ў зборніку. І тут віна не толькі п'еза, але і рэдактара, які павінен быў больш уважліва аднесціся да першай кніжкі аўтара.

У зборніку змешчана невялікая п'еза «Адмірал Дрозд», у якой пазітывішчэны раскрасіць пазітывішчэныя: «мракоў-бальшійшчы» і галы Вялікай Айчыннай вайны. Малады аўтар і ўдалося дэ-нідзе намацаваць запамінальныя карціны вайны, твор гэты нельга лічыць удалым. Кампазіцыйна п'еза раскрасіла, вобразы тэраў толькі намечаны, а адсутнасць п'езытэ сюжэта не дала магчымасці звязан у адно іцэле асобныя малюнкы. Пра галоўнага героя мы дэдаваем вельмі мала, двух-трох штыроў, вядома, недастаткова, каб паказаць яго як патрабавальнага і чулага камандзіра, смелага падкавода. Спраўдзінага падкавода адмірала пазітывішчэны не ўдалося, як і пазітывішчэны па-спраўдзінаму раскрасіць і тэраў матросу-бальшійшчы.

Было б несправядліва сцвярдзаць, што зборнік Хведара Жычкі надалым некавак. Але ў ім чытаць вершы шыра, Пазітывішчэныя павароты, вась верш «Ля кастра» напісаны ў хорашым, імклівым, жыццярэадным рытме. Добра перададзены ў вершы пазітывішчэныя рамантичныя працы, адчуванне не садычкі:

Дай-на, братка, свой ты мне таліро! Нешта плача ў горні п'яжыла, Хлопец! Дай хутчэй мне спой таліро!

Штаму вобем! Рукаміца ў руці! Што мне сцюма, што мне той маро! Я п'яд і мародзіць, рос. Цяпа! І кажуць з плячы — на суні!

Здаецца, усё ясна. Каб пазітывішчэны твораў, твор быў бы адным з лепшых у зборніку. Але Хв. Жычка «ідзе далей»:

Чуеш ты? Я не хачу стараць!

І не стану лі чужых вястор! Я ніколі свае рукі граці!

Тут — нібыта ўжо і папрок хлопчу, які прыйшоў «паграць рукі» лі чужога кастра. Вывад аказваўся непрадзыханым, і таму не аразумела, што хацеў сказаць пазітывішчэны. Такія ж непаўторнага, непрадзыханым кашоўка ў вершы «Дзякуй»:

Рукой маюльняй заробіць Імнуса

У гэтых паданні, За тое, што і лісу не наурса, Матулю, дзякуй!

Якому лісу? Хіба сумленна працаваць — гэта значыць не каршыцца лісу?

Вось такіх і іншых нехайнасцей, на жаль, многа ў зборніку. І тут віна не толькі п'еза, але і рэдактара, які павінен быў больш уважліва аднесціся да першай кніжкі аўтара.

Бригадир Анисим (арт. М. Абрамаў) і яго сябра Мікола Таран (арт. С. Юркевіч).

ТЭМЫ І ФАРБЫ

Цёпла ў свой час была прынята дыпломная работа — кампазіцыя «Насустрач жыццю» М. Данцыга, выхаванца Маскоўскага мастацка-са інстытута імя В. Сурыкава. Пакуль штр яна не атрымала належнай ацэнкі нашай крытыкі. Як відаць, па той прычыне, што гэты дыпломная прыня, і маўляў, толькі пасля яе ўжо будзе відаць, у якім аспекце пачне развіццё творчасці маладога жывапісца.

А кампазіцыя вылучалася пазітывішчэнай творчай свежасцю. Яна лірычная і жыццёва-рэалістычная. Мастак паказаў на фоне лагоднага летняга вечара ў вялікай Маскае радзіскае моладзь, стройны дзюч, чат у бальных сукенках, постаці які адбываюцца на мокрым асфальце благащым фарбаў.

Нельга не сказаць і пра непаўторнага гэтага карціны. Перш за ўсё ён не хапае акрэсленых характарыстык персанажаў. Моладзь на-малювана агульнай масай, і ў ёй гудыюцца асобныя вобразы з індывідуальнымі асаблівасцямі і багатым унутраным жыццём.

Пасля сваёй дыпломнай работы М. Данцыг адыйшоў ад працы над сюжэтнай кампазіцыяй. Яго стаў больш цікавіць гарадскі пейзаж сённяшняга Мінска і іншых месцаў рэспублікі. Відаць, мастак вырашаў, што ў гэтым жанры адкрываецца больш шырока магчымасць правяць свой талент і даць прастору для палёту думкі. Нельга з гэтым пагадзіцца. Кожны жанр выяўленчага мастацтва — сюжэтная карціна, партрэт, пейзаж — аднолькава складаны і патрэбны і з'яўляецца добрым спосабам эстэтычнага выхавання прап'ютных мас. Але тым не менш пераважна большасць маладых мастакоў захапляецца пейзажным жывапісам. Такое захапленне выклікае недастаткова моцнай прадэсінанальнай падытоўкай і адсутнасцю сапраўднага майстраства. Бо сюжэтная карціна патрабуе вялікага філасофскага аб'ягульнення, доўгай працы ў май-старні. А партрэт нельга напісаць, не валодаючы дасканала зольнасцю глыбока пранікаць у душэўны свет чалавека.

Іншая справа — пейзаж, лічыць мастак: ніякае дрэва не «паркуць» на тое, што яно мала падобнае на палатне. Вада і неба маюць быць на ім самымі разнастайнымі: і блакітнымі, і шырмы, і аранжавымі, і нават чырвонымі. Сонечнае святло надзяляе натуру некаванымі каларымі адценнямі і фарбамі. Хто, напрыклад, не заўважыў у прыродзе дзівосных, казанчых малюнкаў у час усходу або заходу сонца, хто не радаваўся вясеннім, жыццярэадным пейзажам і карцінам залатой во-сені? Ніхт не можа ўтрымацца мастак, каб не паспрабаваць паказаць усю гэтую прыгажосць на палатне.

Вось, чаму і М. Данцыга так захапіла прырода. У яго ранніх работах 1956-57 гадоў «Дзеці», «На ганку», «Сакавік», «У свеце» правялілася чулае вока жывапісца, імкненне каларытна ўспрыняць натуру ў не складанай каларыстэрыі.

Гэта ж адчуваецца і ў яго гарадскіх пейзажах «Раніца новага Мінска» і «Растуць новыя кварталы». Імкнучыся праз знешнюю каларую гармонію натуре да-сігнучы уласабянага задуму твора, малады мастак адлае вялікую ўвагу кампазіцыйнай — структуры палатна, яго жывапісным якасцям. Але ў першую чаргу ён шукае тэму. І ў пошуках яе едзе на будаўніцтва Салігорскага камбіната, каб сказаць сваё слова аб нашай сучаснасці. Вынікам гэтай п'езадкі былі некалькі пейзажаў, якія эканічаліся на мінскай рэспублікаўскай выстаўцы. Пейзаж «Гудзе зямля салігорская», Вучыня «Меня» лічыцца імем з найбольш удалых у М. Данцыга. Таго, хто хоць раз пабыў у Салігорску, не магла не захапіць вялікая будоўля сямігодкі. Самі салігорцы, тутэйшыя старажылы, з хвалаваннем расказваюць пра свой горад, які вырас зусім нядаўна на месках Старобіншчыны.

Да глыбіні душы быў урушаны і М. Данцыг, які наведваў Салігорск у складзе групы беларускіх мастакоў. Мастак напісаў вялікую тэмкі салігорскага абудаванню

у перадвечэрні час, шырокую дарогу, вымезжаную самазваламі. Усё гэта старае ўзбэшную карціну жыцця маладога горада, выма-накранаюцца. Але трэба памятаць, што творчасць рускіх мастакоў-

Важа ПШАВЕЛА

ЗАПАВЕТ

Не трэба скардзіцца ніколі
Усім пакаленням маладым,
Што з кожным годам болей,
Болей шмат нарысаў.

Мы пакідаем працу ім.
Ішлі ваі, нібыта зімы,
Мінуў і наш суровы век,
Але свабодную радзіму
Яшчэ не ўбачыў чалавек.

Наш век не праслаўляў герояў,
Быў непадатлівы заўваж,
Ён рэзук наш і сэрцы кроіў,
Рабіў чужымі гарады.

Бараташэйскі Мерані!
Ізноў я з мною, у вачу —
Бо ў нас жыўць адны жаданні
Аб лёсе Грузіі паучу.

Наўжо мой верш, слязіны абліты,
Загіне ў роднай старане!
Калі б з маёй магілы пліты
Вы зналі і сказалі мне:

«Не плач, плач, мінулі зімы,
Дайце прабылі лізія сны,
За ішчэе нашае радзімы
Ідучы на бой твае сыны».

1910 г.
Пераклад
Сяргея ГРАХОУСКАГА.
Мерані — Пегас.

АРО

Я бачу: акружыла варанне
Арле, які не здолеў адбівацца.
Яшчэ хацеў, гароты, ён падняцца,
Ды ўжо не мог. Але крыло
Змяло крануў і ўвесь крывяно
Абліўся прадсмротнаю сьвёбю.

А каб мяне не знішчылі вы, гадзі,
Дык сёння я і вас не шкадавай бы
І ваша перэ з ветрам бы пусціў.
Пераклад М. ХВЕДАРОВІЧА.

ГЭТАГА НЕЛЬГА ЗАБЫЦЬ

На высокім пастамеце скульптурны
вобраз маці, якая
ў жалобным маўчанні ўскладае
вянок на брацкую магілу. А ўнізе
высечаны надпіс: «Тут пахавана
больш 200 савецкіх грамадзян,
загінула спальных немца-фашысцкіх
акупантаў ў гады Вялікай
Айчынай вайны 1941—1945 гг.»

Гэты помнік быў адкрыты ў
мінулыя няўладзе ў вёсцы Доры
Валожынскага раёна. Тут 23 ліпеня
1943 г. фашысцкай заходняй
ўчастцы стражанае азначыства.

Праходзіла ішчэ адна тры-
вожная ноч, займалася не менш
трывожнай раніца. Жыхары
вёскі не спалі. Ішчэ звечара ў
царкве спыніўся атрад карнікаў.
«Што задалі воратгі?» — непа-
коіла малых і дарослых. Рантам
пацухуе дзірковыя знон, і па хатах
гойскаў гойскаў з аўтаматамі эса-
саўшы. Яны зганялі народ да
царквы. Яны цынтары «спецыя-
лісты чалавечай смерці» сарпа-
валі людзей. Тых, хто быў праца-
здольны, карнікі вывозілі ў ня-
волью. А звыш 140 цяжарных і са-
старэлых жанчын з малымі
дзетамі воратгі заганялі ў царкву і
ў жылы дом, а затым падпалілі.
Людзі загінулі ў агні. Толькі шуд-
дам удалося выратавацца калгас-
ніку Васілю Дзяніску, і то ён быў
прастрэлены чатырма кулямі кар-
нікаў.

У гэты ж дзень на тэрыторыі
Дораўскага сельскага Савета ба-
тальёны карнікаў спалілі населеныя
пункты Мішаны, Дубаўцы, Нялю-
бы, Сарызіна, Сяло, Слабаду, Ма-
крынаўчыну. У агні гарэла жы-
мымі каля 400 чалавек, з іх дзве
трэці — дзеткі.

Гэта, гэтыя на працягу аднаго
дня Крываўскага батальёна войск
СС камандаў маёр Аскар Дзір-
левангер.

Хто ж такі Дзірлевангер?
Па адукацыі — магістр юры-

дычных навук. Меў уласную гас-
падарню, займаўся камерцый-
ным партыю. У 1930 годзе ўступіў у фашысц-
кую партыю. У 1934 годзе яго су-
дзілі за разбіванне падлеткаў.
У 1936 годзе Дзірлевангер да-
тэрмінава вышлілі з-за турэмных
краткаў, і ён едзе ў Іспанію ява-
дзец супраць рэспублікі. Там, у
скаладзе фашысцкай каманды
«Кондар», набывае практыку пра-
фесійнальнага забойцы дзяцей,
жанчын, старых. Затым у кан-
цэнтрацыйным лагеры Асенцім ён
кіруе камандай войск СС па зні-
шчэнні юрэйскага насельніцтва.
Алгуль ён паслае асабіста Гіт-
леру пісьмо і просіць неадкладна
накіраваць яго на рускі фронт для
барышчы супраць партызан.

У канцлагеры Дзірлевангер на-
бірае сабе каманду з былых нямец-
кіх крмынальных залачаўцаў. Вось
такія вопытныя залачаўцы, як
Хойнігер, Эйман, Дзірлевангер,
былі патрэбны Гітлеру, які перад
тым, як наліся на Савецкі Саюз,
завяў: «Калі мы хочам стварыць
нашу вялікую Германскую імпе-
рыю, мы павінны перш за ўсё» вы-
шчыніць і знішчыць славянскія на-
родаў — рускіх, палкаў, чхаў,
славакаў, балгар, украінцаў, бела-
русаў. Няма ніякіх прычын не
зрабіць гэта».

І воратгі ажыццяўляў сваю жа-
дніцу расправаўную праграму за-
ніччэння народаў свету.

Каля трох год батальён Дзір-
левангера таптаў нашу родную
зямлю, землі Польшчы, Чэхасла-
вакіі. Там, дзе ступала нага фа-
шысцкага звера, заставалася
вогнішчы і руіны, шчыбіны і тур-
мы. Малойчы Дзірлевангера
руйнавалі, палілі беларускія вёскі,
расстрэльвалі, вывозілі ў рабства
і кідалі ў агонь тысячы ні ў чым
не вінаватых чалавек.

Не ўдалося галаварэзам Дзір-
левангера змясціць сляды сваіх зла-
чыстваў. Жывыя сведкі тых
страшных падзей расказваюць, як
карнікі вырываўлі з рук маці дзя-
цей, перабівалі ім хрыбты жалез-
нымі ламамі і кідалі ў агонь і ка-
лодзежы. Сам Гітлер і Гімлер
захіляліся «бываюць падзігамі»
Дзірлевангера. Фюрэр адначасу
яго «работу» высокімі ўзнагарода-
мі і генеральскім чынам.

Сёння многія з людзей, якія
вінаваты ў зніччэнні мільянаў
людзей, асталіся жывы ў Заходняй
Германіі.

Неабліты фашысцкіх бан-
дыты займаюць даволі высокія

камандныя пасты ў бундэсверы
ФРГ. Яны зноў складалі планы
павягав крывавага паходу на мір
і дэмакратыю.

Тры тысячы рабочых, служачых
і калгаснікаў Валожынскага раё-
на, што сабраліся ў мінулыя ня-
ўладзе ў вёску Доры на адкрытым
помніку ахварам фашызму, зая-
вілі: савецкі народ не дапусціць,
каб зноў была развязана вайна.

Наш народ у суровыя гады
вайны не стаў на калені перад
фашысцкімі захопнікамі. — зая-
вілі на мітынг калгаснік Вечаслаў
Адамавіч Гаспер. — Мы адстаялі
заваявы Вялікага Кастрычніка ў
суровай барацьбе. І мы сёння гас-
падары сваёй ішчэ і міру. Мы
заўсёды асуджам і асуджам пад-
палычыкаў новай вайны.

Старшыня мясцовай сельскагас-
падарчай арцелі «Чырвоны сцяг»
В. Латышэў расказавае прысут-
ным аб баявых і працоўных под-
вігах сваіх аднавяскоўцаў:

— Больш 50 калгаснікаў нашай
арцелі знаходзіліся ў радах на-
родных месціўцаў. Многія з іх
адначасу высокімі ўрадавымі
ўзнагародамі. Пасля вайны былія
партызаны вярнуліся на палі-
шчыны. Яны хутка аднавілі ўсю
гаспадарку арцелі. Было пабудав-
вана звыш 500 жылых дамоў.

У калгасе сёння ёсць электры-
фікацыя, радыё, працуюць раздільны
дом, амбулаторыя, паштовае ад-
дзяленне. Мы сваёй самаададнай
працай будзем і надалей умяоў-
ваць мір на зямлі.

Аб захаванні міру, аб дабрабыце
і ішчэці народа гаварылі на мі-
тынг электрамонтар калгаса
І. Рудовіч, камсамоль Г. Шунь-
ко, старшыня Дораўскага сель-
скага Савета В. Ганчарык, са-
кратар партыйнай арганізацыі
сельскагаспадарчай арцелі «Чыр-
воны сцяг» Е. Станкевіч, калгас-
нікі А. Макрышкі, К. Марчуцкі,
першы сакратар Валожынскага
райкома КПБ Ф. Рыбачонак, бы-
лы начальнік асабога аддзела
партызанскай бригады «За Са-
вешкую Беларусь» А. Семерыкоў.
Усе прысутныя асуджалі пад-
палычыкаў вайны, з гневаам га-
варылі аб амерыканскім імпе-
рыялістах і бонскіх рэваншыхтах,
якія да гэтай часу даўжэ пры-
туляць многім ваенным залачнікам
бывой гітлераўскай Германіі.

А. МАХНАЧ.
Спец. кар. «Літаратуры і ма-
стацтва».

Сёння ў Маскве адкрываецца Сусветны форум моладзі. У савец-
кую сталіцу прыехалі пасланцы моладзі розных кантынентаў.
На здымку — уладальнік Сусветнага форуму моладзі (злева напра-
ва) Том Джала (Канада), Ву Нам (В'етнам), Сісана Сісана (Лос) ля
гасцініцы «Украіна».
Фота Л. ПОРЦЕРА Фотатэхніка ТАСС.

ЮНЫЯ СЯБРЫ КНІГІ

На паліцах шырока расчыненыя
шафры сотні назваў дзіцячых кніг.
Стал для чытачоў, стал для біблі-
ятэкараў. Скрынка з чытацкай
фармулярамі, лістак уліку кніг,
сцьвяцкіх да кожным чытацкай
дзіцячых — дзеці адно менш за
другое — шычыльна абкружылі
стол бібліятэкара. Яны ўважліва
сцьвяцкіх да кожным чытацкай
дзіцячых, якія абмываюць кні-
гі. Гэта Гэла Луцкевіч і Дзіна
Арцус — учаніцы сьвёмых класоў
26-й сьрэдняй школы.

У бібліятэцы наладжана тыднё-
вае дзакруства. Дзакруца члены
штаба бібліятэкі ў складзе дзеся-
ці чалавек на чале з камсамоль-
кай Галінай Іскандравай — ра-
ботніцай кавальскага камбіната, у
час летніх канікул — штодзённа,
зімоль, калі ідуць занятыя — тры
разы на тыдзень.

Загедкі дзіцячэй гарадской
бібліятэкі імя М. Астроўскага
Х. Гаранок — адзін з ініцыятараў
стварэння гэтай гарадской бі-

ліятэкі. Думка пра арганізацыю
яе, расказвае ён, узнікла адразу
пасля таго, як бібліятэка імя
М. Астроўскага атрымала новае
павышанне. Дзеці з Замкавай і
іншых суседніх з аю вуліц Фрун-
зенскага раёна засталіся без кні-
гі. Вось тады работнікі бібліятэ-
кі вырашылі ператварыць перасо-
вую кніг пры домакрываўцы № 12
у гарадскую бібліятэку.

Ініцыятыву стварэння гарад-
скай дзіцячэй бібліятэкі адобрылі
гарком і райком камсамолу. Пя-
чырае збор кніг ад вучняў. Пя-
чёрская дружная школа № 62
сабрала 300 экзэмпляраў, 26-й і
27-й сьрэдніх школ — па сто кніг.
Многія кнігі прынёслі чытачы.

Дзіцячая гарадская бібліятэка
з Замкавай вуліцы пакуль адзі-
ная ў Мінску. Але думачы, што
у бліжэйшы час і будзе значна
больш — і ў сталіцы і ў іншых
гарадах рэспублікі.

В. БУРАН.

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ БАТАЛІСТ

У Гомельскім краі а з найчым
музеі захоў-
ваюцца карціны
вядомага бата-
ліста XIX стагоддзя Януяра
Сухадольскага, у якіх адлюстравана
герачынае мінулае нашай
Радзімы. Доўгі час імя мастака і
яго творчасць заставаліся нева-
домымі для нашых сучаснікаў. У
выніку навуковых даследаванняў
сектара гісторыі вышчэдняга ма-
стацтва Інстытута мастацтвазнаў-
ства, этнаграфіі і фальклору АН
БССР удалося выявіць цікавыя
дакументы, з якіх паўстае твор-
чае аблічча гэтага мастака.

Януарый Сухадольскі нарадзіў-
ся ў 1795 годзе ў Гродна. Сем-
наццацігоднім юнаком ён быў
прыняты на ваенную службу, у
1829 годзе ўжо атрымаў чын ка-
пітана рускай арміі.

Здольнасці для малявання абуд-
зіліся ў Я. Сухадольскага яшчэ
ў маленстве, але развіваць іх ён
пачаў ужо будучы афіцэрам.

У 1831 г. Я. Сухадольскі пры-
няў актыўны ўдзел у польскім
паўстанні, пасля падаўлення яго
вымушаны быў эміграваваць за
граніцу. Некаторы час ён жыў
у Рыме, дзе наведваў майстэрню
баталіста Вернэта. У гэтыя гады
Сухадольскі піша некалькі жыва-
пісных твораў на тэмы напалео-
наўскіх войнаў. Карціны мелі по-
спех, і гэтая акаліччасьць дала
магчымасць мастаку вярнуцца на
Радзіму.

За свабоднае жыццё (Я. Суха-
дольскі памёр у 1875 г.) ён ствар-
ыў шмат батальных кампазіцый,
з якіх найбольш удалымі з'яўля-
юцца творы, створаныя на аснове
асабіста і бачанага і перажыта-
га. Так, Сухадольскі прыняў ўдзел
у ваенных паходах фельдмарша-
ла Паскевіча за вызваленне пры-
чэрнаморскіх краінаў Польшы, Су-
хумі, Сочы. Асабісты назіраны
мастака паслужылі яму матэрыя-
лам для напісання такіх палотнаў,
як «Узыхі рускімі войскамі краі-
наў Карса», «Перамога пад Ел-
давай», «Фельдмаршал Паскевіч
прымае дэлегацыю жыхароў Эр-
эрума», «Здана краінаці Абас-
Абады», «Штурм краінаці Ахал-
чыс у 1828 г.» і іншыя. Многія з
гэтых карцін былі напісаны па
заказу князя Паскевіча для яго
замка ў Гомелі. Там яны захоў-
валіся доўгі час. Частка іх загі-
нула ў час Вялікай Айчынай вай-

ны, а частку ўдалося выратаваць.
У 1839 годзе на акаліччэйнай вы-
стацы ў Пецярбургу экспанавалася
карціна Сухадольскага «Штурм
краінаці Ахалчыс». Яна мела поспех
і была адзначана крытыкай. У краіне
паказан момант боі за авалодан-
не краінаці. Рускія войскі ўжо
захавалі апошні бастыён. У краі-
наці пачаліся пажары. Начное
неба пакрылася залесеным зары-
вам, у святле якога відэць знішча-
ны наступваючых рускіх войск.
Салдаты ідуць на верную смерць,

ён сьцвяражаў думку, што галоў-
най рухачай сілай гісторыі з'яў-
ляецца народ.

Мае цікавае і карціна «Фельд-
маршал Паскевіч прымае дэлега-
цыю жыхароў Эрэрума». Тут ма-
стак выступае не толькі як бата-
ліст, але і як бытапісьмач. Ён
праўдзіва перадае нацыянальныя
асабістасці быт жыхароў Эрэру-
ма, іх аддзяленне і псіхалогію. Ма-
стак вярочна нацыяналістычныя
погляды, ён з сымпатыяй ставіцца
да жыхароў Усходу, паказвае іх
праўдзіва, без ценю пагарды.

Асобнае месца ў творчасці жы-
вапісца займае тэма паўстання
1831 года. Ён мастак прывяў ішчэ
цэлы рад сваіх лепшых палотнаў.
Сярод іх вылучаецца работа
«Сізня з 1831 года». На карціне
паказана спаленая беларуская
вёска, на ўкраіне якой ляжыць
паранены паўстанец. Яму аказвае
дапамогу квола дзяўчына. Ціка-
выя кампазіцыйны прыём, якім ка-
рыстаўся Сухадольскі. Дзве чала-
вечыя фігуры мастак змясціў у
цэнтры карціны. Фомам для іх
служыць адзінока коміна спалената
дома. Каб накіраваць увагу толь-
кі на гэтую сізну, мастак выдчлае
не святлом, усё астатняе пагру-
жана ў паўцямро. Стараецца
ўражанае нібы кнігата на зямлю
адзінокага промяна сонца.

Апошняя гады жыцця мастак
прывяў адлюстраванню кульмі-
нацыйных пунктаў айчынай гі-
сторыі. У 1853 годзе ён стварыў
карціну «Узыхі Анакава», а ў
1863 годзе — «Пераход праз Бе-
разіну».

Пераданы для свайго часу ча-
лавец, Я. Сухадольскі быў актыў-
ным удзельнікам многіх гістарыч-
ных падзей. Аднак ён не заўсёды
разумее іх сацыяльную сутнасць.
У некаторых творах Сухадольскі
выступае, як выказнік поглядаў
польскай ваеншчыні (карціны
«Князь Іосіф пад Рашына»,
«Князь Іосіф Панятоўскі са шта-
бам» і інш.).

Тым не менш творчасць Януяра
Сухадольскага, першага белару-
скага баталіста, мае значную ші-
кавецца для гісторыі выяўленчага
мастацтва Беларусі.

Л. ДРОБАУ.

Я. СУХАДОЛЬСКИ. Аўтапартрэт.

таму што амаль нічым не абаро-
нены ад куль ворага. Усходы ві-
даць трупы.

У гэтым творы Сухадольскага
адчуваецца выразны пратэст суп-
раць бесцясной вайны. Крытыкі
папракалі Сухадольскага за
прамерную перагружанасць яго
батальных кампазіцый і недастат-
ковую выражанасць мастацкіх сро-
дакаў. Аднак, на наш погляд, кар-
ціны Сухадольскага праўдзіва
раскрываюць перажытыя самім
мастаком падзеі. Тут няма ілжы-
вага пафосу, усё проста, як у
жыцці. Мастак спачувальна ста-
віўся да простых людзей і сал-
дацкіх шчынах, праўдзіва паказ-
ваў іх пакуты. Сваёй творчасцю

Навіны дакументальнага кіно

«ДЛЯ НАШАГА БЫТУ»

магае музыка. З нею побач жыўць вальсы Чайкоўскага і
Штрауса, санаты Бетховена і накрорны Шапэна, песні Дуна-
ўскага і Салаўева-Сядога.

У горадзе Барысава, над Бярозай-ракой, робяць піаніна-
гэтыя чылыя інструменты...
Струна да струны...
Мелодыя да мелодыі...
Слухаеш і не слухаешся...

КАНЦЭРТЫ БАЛГАРСКІХ АРТЫСТАЎ

Адбыліся эстрадыя канцэрты
артыстаў Народнай Рэспублікі
Балгарыі, якія праходзілі ў памя-
шчыні Мінскага цырна. У кан-
цэртах прымалі ўдзел салісты му-
зычнага тэатра імя С. Македонска-
га В. Проэва і М. Мышэва.

Л. Кісэва, В. Дасілаў, ваякальны
аэкт «Друмбо», інструментальнае
трыо, якія выканалі арч, дуэты
і сцэны з аперэт, песні і музыку
балгарскіх і савецкіх кампазіта-
раў і інш.

ІХ НОРАВЫ, ІХ МАРАЛЬ

Факты без каментарыяў

ФЕСТИВАЛЬ АМАТАРАЎ ДЖАЗА

39 параненых, выбітая шыбы і
пераламаная мэбля — такі вынік
чарговага джаза-фестывалю, што
адбываўся нядаўна ў маентку дор-
да Монтэлю, недалёка ад Лон-
дана. У фестывалі удзельнічала
каля 10 тысяч маладых людзей.
Чатыры пажарныя машыны з ма-
гутнымі насосамі і вялікі атрад
паліцэйскіх аўтамабіляў навалі па-
парад. На фестывалі прысутнаў
рэспірэтар тэлебачання, і англій-
скія тэлегляданы маглі бачыць усё
падрабязнаці гэтага цікавага ві-
довішча.

КВАДРАТНАЯ МУЗЫКА

У Гамбургу (ФРГ) выконваецца
новы твор кампазітара Рольфа
Штокоўзена «Карэ». Чатыры
аркестры і чатыры хоры размя-
шчаюцца ў чатырох сьцен квадрата-
най залы сьпіно да публікі. Тэкт,
які спяваюць харысты, напісаны
самім Штокоўзенам і складаецца
з бессясоўных гукаспалучэнняў,
большасцю шыпычых і сьвечычых.
Чатыры дыржоры — па адным ля
кожнай сцяны — кіруюць музы-
кантамі і хорам. Кампазітура на-
звычай цяжка каардынаваць іх
дзеяннасць. Па водгуку пана Цы-
ліга, кіраўніка музычнага аддзела
заходнегерманскага радыё, кан-
цэрт з'яўляецца новым поспехам
у музычным жыцці.

СОЛА ДЛЯ ПІШУЧАЯ МАШЫНКІ

У лонданскай канцэртнай зале
Олберт-Хол выконваецца новая
творы кампазітара Сачы, напіса-
ныя для пішучай машыны. Аса-
блівым поспехам у публікі карыс-
таецца «Сола на пішучай машы-
ны» ў выкананні маанішніцы Фрэд-
ы Гроу. Па водгуках музычных

ШЛЯХ ПА РАЗЛІКУ

«Навуковая кансультацыя па
пытаннях шлюб» ў Нью-Йорку
выдзе сваю работу з дапамогаю
навейшых электронных машын. На
перфарыраванай стужцы адзна-
чаецца ўзрост, прафесія, матэры-
яльнае становішча, характар, рост,
колер вачэй і валасоў і іншыя да-
дзеныя аб тых, хто жадае ўсту-
піць у шлюб. За некалькі секунд
электронная машына вырашае пы-
танне аб мэтазгоднасці шлюбю.

ЗА ЧАТЫРНАЦЦАЦ ХВІЛІН

Музычная каманда універсітэта
Дэрбі (Англія) ў прысутнасці аў-
тарытэтнага журы ўстанавіла но-
выя сусветны рэкорд. На працягу
14 хвілін канцэртны раяд быў
дашчыты разбіты з дапамогаю
ўсяго толькі аднаго аакіянернага
мадатка, прычым кожны з каваль-
каў раяля не перавышў патра-
баванай даўжыні ў 22 сантыметры.
Новы рэкорд зняна перавышае
ранейшы, устаноўлены камандай
Манчэстэрскага універсітэта, які
складаў 32 хвіліны.

ЧОРНАЯ МАГІЯ

Канферэнцыя Евангельскай ака-
дэміі ў Гамбургу ўстанавіла, што
ў Заходняй Германіі налічваецца
каля дзесяці тысяч прафесіяналь-

НА ЛОЖКУ ПРАЗ ЛАМАНШ

Паставішы двухспальны ложак
на папалку і прымацаваўшы да
яго падважны матор, лонданскі
банкаўскі служачы Роберт Платэн
за ішчэці гадзіні пераліў праз і
Ламанш. Роберт Платэн рыхтуецца
да новага рэкорда. На гэты раз
ён мае намер выкарыстаць у якас-
ці лодкі звычайную трычу.

СКАРАСНЫ «ПАЛЕТ ЧМЛІЯ»

Кавічына, вядомы музыкант-вір-
туоз аркестра амерыканскага ра-
дыё, палешыў на пяць секунд
рэкорд у скарасным выкананні
твора Рымскага-Корсакава «Пал-
лет чмлія». Яму ўдалося выка-
наць «Палет чмлія» роўна за
шэсцьдзесяць секунд.

ЧОРНАЯ МАГІЯ

Канферэнцыя Евангельскай ака-
дэміі ў Гамбургу ўстанавіла, што
ў Заходняй Германіі налічваецца
каля дзесяці тысяч прафесіяналь-

МУЗЫЧНАЯ КАРЦІНКА

На выстацы, наладжанай у
Аншафенбургу, аўстрыйскі мастак-
абстракцыяніст Маркус Пранскі
дэманістраваў працэс напісання
сваіх твораў. Пад гукі музыкі,
створанай электроннай машынай
Вернера Геяса, мастак прыскра-
ваў каля трыохсот літраў фарбы
на вялікае палотно. Ён растлумачыў
прысутным, што спрабуе ўваасобіць
у фарбах электронную музыку.

КНИГА КОШТАМ У МІЛЬН

У Парыжы выйшла асобнае вы-
данне «Апакаліпсіса» з праарота-
чы святога Іаана пра бліжнюю кан-
чынну сьвету. Кніга надрукавана на
пергамене з мінствам ілюстра-
цыі. Вага яе сто кілаграмаў, кошт
— мільён новых франкаў. У
воладку ўмяшчаныя каштоў-
ныя камені.

ШУМАВЫЯ ГРАМПЛАСЦІНКИ

У Парыжы ў продаж паступілі
шумавыя грампластцінкі, на якіх
запісаны ружэбныя і куляметныя
стрэль, грукат артылерыйскай
канананды, выбухі бомбаў, лягат
танкавых гусеніц, вышчэ сьвір,
свіскі паравозаў і таму падобныя
гукі. Пластцінкі маюць надзірны
збыт.

ВЫСТАЖКА СТАРЫЗНЫ

У Дзюссэльдорфе (ФРГ) ў кар-
цінай галерэі «Шмеля» адкрыта
выстажка работ французскага ма-
стака Армана. Выстажка складаец-
ца з 15 скрынь, побітых палама-
нымі будзільнікам, старымі пра-
беньчыкам, бітым посудам і іншай
старызнай. Адзін бок кожнай
скрыні зашклена, каб наведваль-
нікі маглі бачыць, што там ёсць.

У РЭДАКЦЫЮ ГАЗЕТЫ «